

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Jokinen, Jorma			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Alemmat toimihenkilönaiset -uusi erillinen sukupuolispesifi yhteiskuntaluokka			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-11-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 164 (+ 3 liitettä)
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata alempien toimihenkilönaisten asema luokkateorioiden valossa. Taustalla vaikuttavan yhteiskunnan rakennemuutoksen luonne on vielä epäselvä. Naiset on nähty tässä muutosprosessissa joskus uudenaikaisena työväenluokkana joskus osana alemmaa keskiluokkaa. Luokkateorioiden on väitetty olevan kyvyttömiä käsittelemään sukupuolta. Erilaisista luokkarakennemalleissa löytyy aina jokin luokka-asema, missä naisilla on yliedustus ilman, että tätä olisi huomioitu luokkatutkimuksissa. Niinpä työssä pohdittavana myös nais erityisyyden roolia luokka-aseman määräytymisessä.</p> <p>Työ perustuu Tilastokeskuksen vuoden 1990 "Työelämän laatu haastattelututkimuksen" 3483 palkansaajan vastauksiin. Työ on kvantitatiivinen ja perusperiaatteena on vertailu alempien toimihenkilönaisten ja muiden sosioekonomisten ryhmien välillä eri kriteereillä ja tarkoituksena on saada vähitellen kuva heidän luokka-asemastaan – luokka-asema ei ole mitattavissa. Työssä ei haluttu sitoutua mihinkään yksittäiseen ja kiistanalaiseenkin teoriakehikkoon. Käytettävät vertailukriteerit perustuvat yhdistelmään marxilaisuuteen ja weberiläisyyteen pohjautuvaa tutkimusta.</p> <p>Keskeistä alempien toimihenkilönaisten luokka-asemaa määriteltäessä ovat työprosessin autonomia ja työmarkkinaresurssit. Faktorianalyysin ja faktoripistemäärien avulla luodaan kullekin sosioekonomiselle ryhmälle viisiulotteinen autonomiaprofiili. Tämän perusteella alempien toimihenkilönaisten päätöksentekomahdollisuudet niin omassa työprosessissa kuin työorganisaatiossakin ovat samantasoiset työntekijöiden kanssa. Toimihenkilöomaisuus puolestaan liittyy työn luonteeseen, mikä näkyy ammattien korkeana hoiva- ja palveluintensiivisyytenä sekä henkisenä vaatavuutena. Työmarkkinaresurssien – tässä työssä koulutuksen – osalta alempien toimihenkilönaisten tilanne on mielenkiintoinen. Naisten yleinen koulutustason kohoaminen on pitkälle seurausta alempien toimihenkilönaisten koulutustason parantumisesta. Koulutustason kohoaminen ei ole lähentänyt sosioekonomisia ryhmiä toisiinsa vaan pikemminkin ryhmien eriytyminen tutkinnontason suhteen on korostunut. Alempien toimihenkilönaisten luokka-aseman osoittautuessa ristiriitaiseksi tarkastellaan jäsenyyttä heidän luokkatilanteensa työntekijöiden vai muiden toimihenkilöryhmien mukaisesti. Vaikka luokkatilanteen tarkastelussa korostuu heidän työnsä henkisyys ja tätä kautta toimihenkilöomaisuus, niin keskeisemmäksi osoittautuu heidän työntekijöiden kaltainen asemansa työvoimana, mikä erottaa heidät muista toimihenkilöryhmistä. Alempien toimihenkilönaisten ja työntekijöiden luokka-asemat ovatkin samanlaisia ja erot ovat lähinnä ammattien välisiä. Alempia toimihenkilönaisia voidaan kutsua toimihenkilötyöläisiksi.</p> <p>Työntekijöiden ja alempien toimihenkilönaisten asemien välillä ei ole nähtävissä kovin suurta vastakkainasettelua, mutta nais erityisyyden kokemuksen voimakkuus vaikuttaa siihen, kuinka samankaltaiseksi tai erilaiseksi alemmat toimihenkilönaiset kokevat itsensä suhteessa työntekijöihin. Tämä vaatii luokkatietoisuuden ja luokkien yhteiskunnallisen merkityksen tutkimista, mikä on jatkotutkimuksen asia.</p> <p>Tutkimuksen keskeisimmät lähteet luokkatutkimuksen osalta ovat Kivisen (1987) "Parempien piirien ihmisiä–näkökulma uuteen keskiluokkaan", "Luokkaprojekti" (1984) sekä Alestalon (1986) "Structural Change, Classes and the State". Goldthorpen ja Marshallin (1992) artikkeli The Promising Future of Class Analysis: A Response to Recent Critiques. Naistutkimuksesta Julkusten naisten asemaa ja hyvinvointivaltiota käsittelevät kirjoitukset.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords toimihenkilöt - naiset yhteiskuntaluokat - naisen asema sukupuoli - sosioekonominen asema			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			